

INLEIDING TOT TYPE™ REEKS

Inleiding tot
TYPE™ in
ORGANISATIES

DERDE UITGAVE

NEDERLANDSE UITGAVE

SANDRA KREBS HIRSH JEAN M. KUMMEROW

opp
unlocking potential

Wat is de MBTI®?

Deze handleiding is bedoeld om u te helpen bij de interpretatie van uw resultaten voor de *Myers-Briggs Type Indicator*® (MBTI®)-persoonlijkheidsvragenlijst en hun toepassing in organisaties. De MBTI is een waardevolle methode om personen te leren begrijpen aan de hand van acht persoonlijkheidsvoorkeuren, die iedereen op verschillende tijdstippen gebruikt. Deze acht voorkeuren zijn in vier paren van telkens twee tegengestelden onderverdeeld. Wanneer u de Indicator invult, worden de vier voorkeuren (één van elk paar, waarin u zich het best terugvindt) gecombineerd tot een zogenoemd *type*.

De vier paren van voorkeuren, ook dichotomieën genoemd, beschrijven vier activiteiten:

- Stimuleren – hoe een persoon wordt gestimuleerd, ofwel door Extraversie (E) (extraversie) ofwel door Introversie (I) (introversie)
- Waarnemen – waaraan een persoon aandacht besteedt, ofwel door Sensing (S) (registreren) of door Intuition (N) (intuïtie)
- Beslissen – hoe een persoon beslist, ofwel door Thinking (T) (denken) ofwel door Feeling (F) (voelen)
- Leven – de levenswijze die een persoon aanneemt, ofwel door Judging (J) (oordelen) ofwel door Perceiving (P) (waarnemen)

In de onderstaande tabel vindt u enkele eigenschappen van elke voorkeur.

Enkele eigenschappen van elk van de vier dichotomieën

<i>Stimuleren</i>	Extraversie (E) Voorkeur om energie te halen uit de buitenwereld van mensen, activiteiten en dingen	Introversie (I) Voorkeur om energie te halen uit de innerlijke wereld van ideeën, gevoelens en indrukken
<i>Waarnemen</i>	Sensing (S) Voorkeur voor informatie opnemen door middel van de vijf zintuigen en opmerken wat feitelijk is	Intuition (N)* Voorkeur voor informatie opnemen door middel van een "zesde zintuig" en opmerken wat zou kunnen zijn
<i>Beslissen</i>	Thinking (T) Voorkeur voor informatie organiseren en structureren op een logische, objectieve manier	Feeling (F) Voorkeur voor informatie organiseren en structureren om te beslissen op een persoonlijke, waardegerichte manier
<i>Leven</i>	Judging (J) Voorkeur voor een gepland en georganiseerd leven	Perceiving (P) Voorkeur voor een spontaan en flexibel leven

*Om dubbel gebruik en onduidelijkheid te vermijden, wordt de letter "N" gebruikt voor Intuition, omdat "I" voor Introversie staat.

De MBTI wordt al vele jaren toegepast door de meest uiteenlopende gebruikers over de hele wereld, onder meer in

- Kleine bedrijven en grote multinationals
- Bedrijven uit de dienstensector en producerende bedrijven
- Consulting- en trainingservices
- Overheidsinstanties op elk niveau
- Gevestigde bedrijven en nieuwe ondernemingen
- Instellingen in het onderwijs en de gezondheidszorg

Over het algemeen wordt de MBTI gebruikt om mensen in organisaties te helpen om

- Zichzelf en hun gedrag te begrijpen
- Anderen te leren waarderen en constructief gebruik te maken van verschillen
- Problemen op verschillende, maar gezonde manieren aan te pakken en zo de productiviteit te verhogen

Organisaties gebruiken de MBTI specifiek om

- Hun menselijk potentieel optimaal te benutten
- De unieke talenten van elk individu te gebruiken
- Beter in teams te werken
- Verschillen in leiderschaps-/managementstijl te begrijpen en zich eraan aan te passen
- Efficiënte communicatie tussen leidinggevende personen, collega's, werknemers en klanten te bevorderen
- De carrièreontwikkeling te ondersteunen
- Conflicten op te lossen
- Individuele coaching te ondersteunen
- Opleidingsactiviteiten te ontwikkelen
- De unieke bijdragen van elke werknemer te erkennen
- Vaardigheden in creativiteit, time management en stressmanagement te ontwikkelen

De MBTI werd in de Verenigde Staten ontwikkeld door een team van moeder en dochter, Katharine Briggs en Isabel Myers. De Indicator is gebaseerd op het werk en de theorie van het psychologisch type van C. G. Jung.

Om uw resultaten te kunnen begrijpen, mag u niet vergeten dat de MBTI

- Niet voorschrijft maar beschrijft en dus dient om mogelijkheden te openen in plaats van ze te beperken
- Voorkeuren identificeert en geen vaardigheden, capaciteiten of bekwaamheden
- Ervan uitgaat dat alle voorkeuren even belangrijk, waardevol en noodzakelijk zijn
- Aanneemt dat alle voorkeuren door elke persoon kunnen worden gebruikt
- De voorbije 50 jaar goed gedocumenteerd werd door duizenden wetenschappelijke studies
- Wordt toegepast op basis van doorlopend onderzoek

Omdat de resultaten van de MBTI onderhevig zijn aan diverse invloeden (werktaken, gezinstaken en/of culturele normen), moet men ze met de nodige voorzichtigheid behandelen en individueel verifiëren. U wilt achterhalen welk type u het best beschrijft. Dit is waarschijnlijk het type dat uit de MBTI blijkt, maar dat is niet altijd het geval. Met behulp van deze handleiding kunt u onderzoeken in welk type u zich het best kunt vinden.

De MBTI-voorkeuren

De acht MBTI-voorkeuren worden op drie verschillende manieren verklaard:

- Aan de hand van een woordenlijst die gewoonlijk met elke voorkeur wordt geassocieerd
- Door de effecten van de voorkeuren in werksituaties te onderzoeken
- Door na te gaan hoe de voorkeuren de communicatie beïnvloeden

Terwijl u de pagina's 2–4 leest, kunt u eventueel alle woorden en zinnen aankruisen of omcirkelen, die op u van toepassing zijn en daarna kijken welke voorkeuren u het best beschrijven.

woordenlijst

Stimuleren (oriëntatie van energie)

Extraversie (E)

extern/uitwendig
naar buiten gericht
gedachten bespreken
in de breedte
bezig met mensen, dingen
sociale omgang
actie
doen-denken-doen

Introversie (I)

innerlijk/inwendig
naar binnen gericht
gedachten voor zich houden
in de diepte
werken met ideeën, gedachten
concentratie
reflectie
denken-doen-denken

Waarnemen (waarneming)

Sensing (S)

op het heden gericht
wat echt is
praktisch
feiten
bestaande vaardigheden
verfijnen
nut
stap-voor-stap
de vijf zintuigen

Intuition (N)

toekomstmogelijkheden
wat zou kunnen
theoretisch
inspiratie
nieuwe vaardigheden leren
nieuwigheid
inzicht-na-inzicht
het zesde zintuig, een voor gevoel

Beslissen (oordeel)

Thinking (T)

logisch systeem
hoofd
objectief
rechtvaardigheid
kritiek
principes
rede
streng maar rechtvaardig

Feeling (F)

waardensysteem
hart
subjectief
vergeven
compliment
harmonie
empathie
meelevend

Leven (oriëntatie naar de buitenwereld)

Judging (J)

beslissen over informatie
regelen
beheersen
gevestigd
zijn leven sturen
doelstellingen bepalen
afsluiten
georganiseerd

Perceiving (P)

aandacht schenken aan / verzamelen van informatie
vloeien
aanpassen
experimenterend
het leven zijn gang laten gaan
opties zoeken
openen
flexibel

Effecten van voorkeuren in werksituaties

Extraversie

- Houden van actief deelnemen aan diverse taken
- Zijn vaak ongeduldig bij lange, trage werkzaamheden
- Zijn geïnteresseerd in de activiteiten die hun werkzaamheden inhouden en hoe anderen ze doen
- Handelen snel, soms ondoordacht
- Vinden telefoontjes een aangename afwisseling tijdens hun werk
- Ontwikkelen ideeën door ze met anderen te bespreken
- Houden van mensen om hen heen en werken in teams

Introversie

- Houden van stille, eigen ruimte om zich te concentreren
- Werken graag lang ononderbroken aan één project
- Zijn geïnteresseerd in de feiten en/of ideeën achter hun werk
- Denken liever na voor ze handelen, komen daardoor soms niet tot handelen
- Vinden telefoontjes storend tijdens hun werk
- Ontwikkelen ideeën zelfstandig door te reflecteren
- Werken graag alleen of af en toe in kleine groepjes

Sensing

- Lossen problemen het liefst op met hun ervaring en standaardmethoden
- Passen graag reeds geperfectioneerde vaardigheden toe
- Maken zelden feitelijke fouten, maar negeren soms bepaalde inzichten
- Doen graag dingen van praktische aard
- Geven graag eerst de details van hun werk
- Behouden liefst bestaande dingen en verfijnen deze
- Gaan stap voor stap of stuk per stuk te werk, schatten de benodigde tijd accuraat in

Intuition

- Lossen graag nieuwe, complexe problemen op
- Houden van de uitdaging om iets nieuws te leren
- Negeren zelden inzichten maar zien feiten soms over het hoofd
- Doen graag dingen van innovatieve aard
- Geven graag eerst een overzicht van hun werk
- Verkiezen verandering, soms radicaal, boven continuïteit van bestaande dingen
- Gaan met uitbarstingen van energie te werk die volgen op hun inspiratie die met de tijd komt

Thinking

- Komen tot conclusies door logische analyse
- Kunnen zonder harmonie werken, concentreren zich liever op de taak
- Kwetsen mensen onbewust door hun emoties over het hoofd te zien
- Beslissen afstandelijk, soms zonder genoeg rekening te houden met de wensen van anderen
- Zijn vaak vastberaden en geven snel kritiek
- Kijken naar de principes die met de situatie samenhangen
- Willen erkenning nadat de vereiste doelstellingen werden gehaald of overtroffen

Feeling

- Komen tot conclusies op basis van waarden
- Werken het best in harmonie met anderen, concentreren zich op mensen
- Voldoen graag aan de behoeften van mensen, zelfs in kleine dingen
- Stemmen beslissingen af op hun eigen sympathieën en antipathieën en die van anderen
- Zijn sympathiek en delen niet graag onaangenaam nieuws mee, vermijden dit zelfs
- Kijken naar de diepere waarden in de situatie
- Willen waardering krijgen tijdens de hele uitvoering van een taak

Judging

- Werken het best als ze hun werk kunnen plannen en volgens plan kunnen werken
- Houden van organiseren en taken afronden
- Concentreren zich op wat er moet gebeuren en negeren andere dingen die opduiken
- Voelen zich beter zodra er een beslissing is genomen over een zaak, situatie of persoon
- Beslissen vlug om snel te kunnen afronden
- Zoeken structuur en planning
- Gebruiken overzichten om uitvoering van specifieke taken te bevorderen

Perceiving

- Willen flexibiliteit in hun werk
- Beginnen graag aan een taak en laten de mogelijkheid voor veranderingen op het laatste moment open
- Willen er zo veel mogelijk bij betrekken, waardoor noodzakelijke taken vertraging oplopen
- Staan graag open voor ervaringen, willen niets missen
- Stellen beslissingen uit om naar andere opties te zoeken
- Passen zich aan veranderende situaties aan en voelen te veel structuur als beperking aan
- Gebruiken overzichten om hen te herinneren aan dingen om te doen als er tijd voor is

Geprefereerde communicatiemethoden

Extraversie

- Laten energie en enthousiasme zien
- Reageren snel zonder lange denkpauses
- Converseren over mensen, zaken en ideeën in de externe omgeving
- Moeten hun uitingen soms temperen
- Zoeken gelegenheden om met groepen te converseren
- Verkiezen persoonlijk gesprek boven schriftelijke communicatie, voicemail boven e-mail
- Vormen hun ideeën op vergaderingen vaak hardop

Introversie

- Laten hun energie en enthousiasme niet zien maar houden deze voor zichzelf
- Pauzeren en denken na voor ze antwoorden
- Overwegen ideeën, gedachten en indrukken grondig
- Moeten soms worden aangespoord
- Zoeken gelegenheden om met één persoon te converseren
- Verkiezen schriftelijke boven mondelinge communicatie, e-mail boven voicemail
- Verwoorden op vergaderingen ideeën die ze grondig overwogen hebben

Sensing

- Willen eerst bewijzen (feiten, details en voorbeelden) zien
- Willen praktische en realistische toepassingen zien en alle verbanden tussen de feiten kennen
- Vertrouwen op directe ervaring als bron van informatie en anekdotes
- Converseren ordelijk en stap voor stap
- Houden van rechtlijnige en haalbare suggesties
- Verwijzen naar specifieke voorbeelden
- Volgen de agenda op vergaderingen

Intuition

- Houden van veelomvattende schema's die vertrekken vanuit brede kaders
- Willen toekomstmogelijkheden en uitdagingen overwegen
- Gebruiken inzicht en verbeelding als bron van informatie en anekdotes
- Drukken zich omslachtig uit in conversaties
- Houden van nieuwe en ongewone suggesties
- Verwijzen naar algemene concepten
- Gebruiken de agenda op vergaderingen als vertrekpunt

Thinking

- Zijn bij voorkeur kort en bondig
- Willen een opsomming van de voor- en nadelen van elk alternatief
- Kunnen intellectueel kritisch en objectief zijn
- Overtuigd door koele, afstandelijke redenering
- Stellen eerst doelstellingen en doelen voor
- Beschouwen emoties en gevoelens van ondergeschikt belang
- Willen op vergaderingen vooral betrokkenheid bij de taak

Feeling

- Zijn bij voorkeur persoonlijk en gaan niet tegen anderen in
- Willen de impact van elk alternatief op mensen en waarden kennen
- Kunnen persoonlijke waardering uiten en inschikkelijk zijn
- Overtuigd door persoonlijke oprechtheid
- Stellen eerst punten van overeenkomst vast
- Beschouwen logica en objectiviteit van ondergeschikt belang
- Willen op vergaderingen vooral betrokkenheid bij de mensen

Judging

- Willen schema's, plannings en redelijke deadlines vastleggen
- Houden niet van verrassingen en willen op voorhand worden gewaarschuwd
- Verwachten en rekenen erop dat anderen doorzetten
- Beschouwen hun standpunten en beslissingen als definitief
- Willen de resultaten en vorderingen vernemen
- Concentreren zich op doel en richting
- Concentreren zich tijdens vergaderingen op de voltooiing van-taken

Perceiving

- Willen plannings bespreken maar verzetten zich tegen strakke deadlines en onveranderlijke schema's
- Houden van verrassingen en aanpassingen op de valreep
- Verwachten dat anderen zich schikken naar vereisten van de situatie
- Beschouwen hun standpunten als voorlopig en aanpasbaar
- Willen de opties en mogelijkheden vernemen
- Concentreren zich op autonomie en flexibiliteit
- Concentreren zich tijdens vergaderingen op het gevolgde proces

Groepering van Voorkeuren

Uw type wordt bepaald op basis van uw antwoorden op de vragen in de MBTI. Omdat de acht voorkeuren elk met een letter worden aangeduid (E, I, S, N, T, F, J en P), kan het type kort worden uitgedrukt in de vorm van een vierlettercode. ESTJ staat bijvoorbeeld voor een persoon die wordt gestimuleerd door de externe wereld (E), die het liefst informatie opneemt door Sensing (S), die beslissingen neemt door Thinking (T) en een Judging (J) levensstijl aanneemt.

Een individueel type is de combinatie van één voorkeur uit elk van de vier paren of dichotomieën. De combinatie van de vier dichotomieën op alle mogelijke manieren, resulteert in zestien types. Deze zestien types worden in een typetabel weergegeven. Wanneer u vertrouwd bent met de opbouw van de typetabel, kunt u de gegevens bekijken en zich snel een beeld of hypothese vormen van de groep die in de tabel is weergegeven. De typetabel is als volgt geordend:

- Introversie op de bovenste twee rijen en Extraversie op de onderste twee rijen
- Sensing in de twee linkerkolommen en Intuition in de twee rechterkolommen
- Thinking in de twee buitenste kolommen en Feeling in de twee binnenste kolommen
- Judging op de bovenste en onderste rij en Perceiving op de tweede en derde rij

Mensen die met het type werken groeperen de voorkeuren graag op verschillende manieren, die zinvol zijn voor hun toepassingen. Hier zijn drie gangbare groeperingen van de voorkeuren: per kwadrant van de typetabel, per functiepaar (of kolom) in de typetabel en per temperament.

Typetabel					
	S	S	N	N	
I	ISTJ	ISFJ	INFJ	INTJ	J
I	ISTP	ISFP	INFP	INTP	P
E	ESTP	ESFP	ENFP	ENTP	P
E	ESTJ	ESFJ	ENFJ	ENTJ	J
	T	F	F	T	

De vier kwadranten

Een vaak gebruikte combinatie om het persoonlijkheidstype te beschrijven hangt samen met de kwadranten van de typetabel. Deze *kwadranten* combineren de stimuleringsvoorkeuren (E-I) en de waarnemingsvoorkeuren (S-N) en resulteren in de kwadranten IS, ES, IN en EN. De kwadranten worden vaak gebruikt ter beschrijving van leiderschaps-, leer- en werkstijlen alsook bedrijfscultuur en manieren om met verandering om te gaan.

Groepering van voorkeuren per kwadrant (IS, IN, ES, EN)

IS	IN
ES	EN

IS – Denkend realistisch

Leiderschap:	Door aandacht voor wat er moet gebeuren
Werkomgeving:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rustig, nadenkend, diepzinnig ▪ Vaste en regelmatige werktijden ▪ Administratieve gerichtheid: procedures worden gevolgd en uitzonderingen opgemerkt ▪ Vertrouwen op geschreven woord en beleid
Individuele gerichtheid:	Praktische overwegingen
Leergerichtheid:	Wat kan worden toegepast voor actuele en geanticipeerde behoeften
Leerproces:	Door lezen en observatie
Organisatorische gerichtheid:	Continuïteit, zoals in administratie en boekhouding
Verandering:	Door het verschil te zien tussen wat moet worden behouden en wat kan worden veranderd
Motto:	"Laten we het houden zoals het is!"*

IN – Denkend vernieuwer

Leiderschap:	Door ideeën over wat er moet gebeuren
Werkomgeving:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rustig, nadenkend, diepzinnig ▪ Flexibele werktijden ▪ Quasi-academische gerichtheid: onafhankelijk van procedures ▪ Vertrouwen op geschreven woord en onderzoek
Individuele gerichtheid:	Abstracte gedachten en ideeën
Leergerichtheid:	Leren om te leren; het plezier van iets nieuws creëren
Leerproces:	Door lezen en nadenken
Organisatorische gerichtheid:	Visie, zoals in onderzoek en ontwikkeling
Verandering:	Door hun innerlijke toekomstvisie
Motto:	"Laten we het eens anders bekijken!"*

ES – Actiegericht realistisch

Leiderschap:	Door actie, doen
Werkomgeving:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energiek, hartelijk, actief ▪ Vaste en regelmatige werktijden ▪ Gerichtheid op implementatie: tijd wordt besteed aan dingen doen die werken ▪ Vertrouwen op gesproken woord dat tot actie leidt
Individuele gerichtheid:	Praktische handelingen
Leergerichtheid:	Wat relevant is om mijn huidige werk beter te doen
Leerproces:	Door te doen
Organisatorische gerichtheid:	Resultaten, zoals in verkoop, productie en fabricage
Verandering:	Door de zaken efficiënter en doeltreffender te maken
Motto:	"Laten we het doen!"*

EN – Actiegericht vernieuwer

Leiderschap:	Door enthousiasme
Werkomgeving:	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Energiek, hartelijk, actief ▪ Flexibele werktijden die samengaan met uitbarstingen van energie ▪ Gerichtheid op grenzen verleggen: tijd wordt besteed aan het uitproberen van nieuwe dingen ▪ Vertrouwen op gesproken woord dat tot mogelijkheden leidt
Individuele gerichtheid:	Systemen en verbanden
Leergerichtheid:	Wat boeiend en plezierig is en mijn creativiteit en inzicht voedt
Leerproces:	Door ideeën te bespreken/uit te werken
Organisatorische gerichtheid:	Verandering, zoals in marketing, promotie en nieuwe ondernemingen
Verandering:	Door iets anders of nieuws uit te proberen
Motto:	"Laten we het veranderen!"*

*Motto's zijn ontleend aan *Organizational Tendencies* door Earle C. Page, Center for Applications of Psychological Type, 1985.

Tertiaire functie (nr. 3)

Hoewel ze niet opduiken in de typecode, gebruikt iedereen ook af en toe de twee andere functies. De derde of *tertiaire* functie is de voorkeur die tegengesteld is aan de hulp functie. Ze kan in introverte en extraverte vorm verschijnen. Zo gebruiken ESTJ's hun tertiaire functie, Intuition, bijvoorbeeld om toekomstmogelijkheden voor de organisatie te vinden en een toekomstvisie te ontwikkelen.

Inferieure functie (nr. 4)

De vierde of *inferieure* functie (ook wel de minst-geprefereerde functie genoemd) is de tegenhanger van de dominante functie. Als de dominante functie extravert is, zal de vierde functie introvert zijn en omgekeerd. Het kan relevant zijn, zich twee vormen van de vierde functie voor te stellen.

- De vierde functie is een manier om een dieper zelfbewustzijn te kunnen bereiken, die waarschijnlijk belangrijker wordt in de tweede helft van het leven. ESTJ's, die introvert Feeling als vierde functie hebben, zullen die vierde functie gebruiken om af te stemmen op wat echt belangrijk is voor zichzelf en anderen. Ze kunnen interesse krijgen voor en zich toeleggen op anderen begeleiden en helpende taken in de maatschappij. Deze handelingen vinden hun oorsprong in hun minst-geprefereerde functie Feeling, die hen in staat stelt om hun waarden te beleven.
- Als mensen onder extreme druk staan, ziek zijn of op een andere manier niet zichzelf zijn, kan de vierde functie op een negatieve manier opduiken en wordt ze ervaren als de inferieure functie. Voor ESTJ's betekent dit bijvoorbeeld dat de eigenschappen van introvert Feeling, zoals weten wat echt van belang is, de persoonlijkheid van de ESTJ's gaan beheersen, maar op een negatieve manier. ESTJ's kunnen dan plots hypergevoelig reageren, alles veel te persoonlijk opnemen en hun gewoonlijke logica verliezen. Hoe de verschillende types hun inferieure functie uiten in deze ver van ideale omstandigheden, leest u op pagina 29.

Voorbeeld

Het voorgaande kan geïllustreerd worden met behulp van INFP's (het tegengestelde van ESTJ's). INFP's hebben als dominante functie Feeling. Omdat ze een voorkeur hebben voor Introversion, gebruiken ze hun voorkeur Feeling vooral om met hun innerlijke wereld om te gaan. Daardoor concentreren INFP's zich vermoedelijk op het nemen van beslissingen met betrekking tot mensen op basis van hun innerlijke, persoonlijke waarden. De hulp functie van INFP's is Intuition, die ze voornamelijk in de buitenwereld toepassen. Hun hulp functie levert ideeën en mogelijkheden die hen helpen om te beslissen. De tertiaire functie is Sensing en de inferieure functie Thinking. INFP's kunnen zich willen gaan verdiepen in de logica van de situatie, bijvoorbeeld door deel te nemen aan academische of wetenschappelijke projecten.

Onder grote stress kunnen INFP's moeilijkheden ondervinden om de toepasbare, logische principes te identificeren. In MBTI-termen vertonen INFP's de volgende rangorde van voorkeuren

Dominant	=	1 Feeling (Introverted)
Hulp	=	2 Intuition (Extraverted)
Tertiair	=	3 Sensing (Extraverted of Introverted)
Inferieur	=	4 Thinking (Extraverted)

Een opmerking over Introversion

Onthoud dat Introverte personen vaker hun hulp functie aan anderen laten zien, omdat hun dominante functie zich voornamelijk innerlijk uit, in de innerlijke wereld die ze verkiezen. Wat u bij Introverte types te zien krijgt, is dus niet altijd het aspect waaraan ze zelf het meeste belang hechten. INTJ's tonen bijvoorbeeld vaak hun extravert Thinking aan anderen, gekenmerkt door logische structuur en analyse. Anderen kunnen dan over het hoofd zien dat de dominante introverted Intuition van de INTJ's, met zijn visie op toekomstmogelijkheden, eigenlijk de leiding heeft.

Mensen kunnen IJ's (de bovenste rij van de typetabel) als vastberaden ervaren, omdat ze hun beslissingsfunctie (Thinking of Feeling) in de externe wereld gebruiken. IP's (de tweede rij van de typetabel) kunnen daarentegen inschikkelijker lijken dan ze in werkelijkheid zijn, omdat ze hun waarnemende of gegevensverzamelende functie (Sensing of Intuition) meer uiten.

Rangorde van de voorkeuren voor elk type			
<p>ISTJ</p> <p>1 Sensing (I) 2 Thinking (E) 3 Feeling (E of I) 4 Intuition (E)</p>	<p>ISFJ</p> <p>1 Sensing (I) 2 Feeling (E) 3 Thinking (E of I) 4 Intuition (E)</p>	<p>INFJ</p> <p>1 Intuition (I) 2 Feeling (E) 3 Thinking (E of I) 4 Sensing (E)</p>	<p>INTJ</p> <p>1 Intuition (I) 2 Thinking (E) 3 Feeling (E of I) 4 Sensing (E)</p>
<p>ISTP</p> <p>1 Thinking (I) 2 Sensing (E) 3 Intuition (E of I) 4 Feeling (E)</p>	<p>ISFP</p> <p>1 Feeling (I) 2 Sensing (E) 3 Intuition (E of I) 4 Thinking (E)</p>	<p>INFP</p> <p>1 Feeling (I) 2 Intuition (E) 3 Sensing (E of I) 4 Thinking (E)</p>	<p>INTP</p> <p>1 Thinking (I) 2 Intuition (E) 3 Sensing (E of I) 4 Feeling (E)</p>
<p>ESTP</p> <p>1 Sensing (E) 2 Thinking (I) 3 Feeling (E of I) 4 Intuition (I)</p>	<p>ESFP</p> <p>1 Sensing (E) 2 Feeling (I) 3 Thinking (E of I) 4 Intuition (I)</p>	<p>ENFP</p> <p>1 Intuition (E) 2 Feeling (I) 3 Thinking (E of I) 4 Sensing (I)</p>	<p>ENTP</p> <p>1 Intuition (E) 2 Thinking (I) 3 Feeling (E of I) 4 Sensing (I)</p>
<p>ESTJ</p> <p>1 Thinking (E) 2 Sensing (I) 3 Intuition (E of I) 4 Feeling (I)</p>	<p>ESFJ</p> <p>1 Feeling (E) 2 Sensing (I) 3 Intuition (E of I) 4 Thinking (I)</p>	<p>ENFJ</p> <p>1 Feeling (E) 2 Intuition (I) 3 Sensing (E of I) 4 Thinking (I)</p>	<p>ENTJ</p> <p>1 Thinking (E) 2 Intuition (I) 3 Sensing (E of I) 4 Feeling (I)</p>

Omgaan met personen die worden geconfronteerd met hun inferieure functie

Als types met dominante functie Sensing of Intuition hun vierde functie op een negatieve of inferieure manier gebruiken, moedig hen dan aan om even een pauze te nemen. Spoor hen daarna aan om te overwegen welke feiten en mogelijkheden het meest logisch en/of belangrijk zijn – met andere woorden, om hun bijkomende en tertiaire functies Thinking of Feeling te gebruiken.

Als types met dominante functie Thinking of Feeling hun vierde functie op een negatieve of inferieure manier gebruiken, moedig hen dan aan om even een pauze te nemen. Spoor hen daarna aan om de relevante feiten te verzamelen en/of de mogelijke opties te overwegen – met andere woorden, om hun bijkomende en tertiaire functies Sensing of Intuition te gebruiken.

Eigenschappen en gevolgen van de dominante (nr. 1) en inferieure (nr. 4) functies

Als **Sensing nr. 1** (dominant) is en **Intuition nr. 4** (inferieur), zoals bij ISTJ, ISFJ, ESTP en ESFP, bent u zich waarschijnlijk **het duidelijkst bewust van wat is**.

Het is dan waarschijnlijk dat u

- De harde feiten herkent
- Ervaring gebruikt bij problemen oplossen
- Opmerkt wat aandacht vraagt
- De essentie in het oog houdt
- Problemen realistisch aanpakt

Onder stress kunt u

- Vastroesten, dezelfde details steeds opnieuw doorlopen
- Vastlopen, uw gezond verstand niet gebruiken en mogelijke uitwegen niet zien
- De toekomst negatief zien
- Te pessimistisch worden

Als **Intuition nr. 1** (dominant) is en **Sensing nr. 4** (inferieur), zoals bij INTJ, INFJ, ENTP en ENFP, bent u zich waarschijnlijk **het duidelijkst bewust van wat zou kunnen**.

Het is dan waarschijnlijk dat u

- Nieuwe mogelijkheden herkent
- Nieuwe oplossingen voor problemen vindt
- Zich graag op de toekomst richt
- Steeds op zoek bent naar nieuwe ideeën
- Nieuwe problemen enthousiast aanpakt

Onder stress kunt u

- Overweldigd worden door aantrekkelijke ideeën en mogelijkheden
- Geobsedeerd raken door onbelangrijke details
- Zich helemaal verdiepen in één irrelevant detail en het groter geheel uit het oog verliezen
- Overdreven opgaan in zintuiglijke waarnemingen, b.v. eten, drinken, TV kijken of trainen

Als **Thinking nr. 1** (dominant) is en **Feeling nr. 4** (inferieur), zoals bij ISTP, INTP, ESTJ en ENTJ, bent u zich waarschijnlijk **het duidelijkst bewust van wat logisch is**.

Het is dan waarschijnlijk dat u

- De situatie analyseert
- Op voorhand zwakke punten vindt
- Consequent vasthoudt aan een principe
- De "wetten en bewijzen" afweegt
- Het hoofd biedt aan tegenstand

Onder stress kunt u

- Uw mening doordrijven tot in het onredelijke
- Onbeheerste emotionele uitbarstingen hebben en plots uw woede of andere emoties tonen
- Overgevoelig zijn voor "zogenaamde" minachting
- Kritiek heel persoonlijk opnemen

Als **Feeling nr. 1** (dominant) is en **Thinking nr. 4** (inferieur), zoals bij ISFP, INFP, ESFJ en ENFJ, bent u zich waarschijnlijk **het duidelijkst bewust van wat er van belang is**.

Het is dan waarschijnlijk dat u

- Meevoelt met mensen
- Bent begaan met de gevoelens van anderen
- Rekening houdt met verzachtende omstandigheden
- Weet wat echt van belang is
- De bijdragen van alle personen waardeert

Onder stress kunt u

- Stoppen met luisteren naar anderen en minder inschikkelijk worden
- Overgevoelig worden voor conflicten, zodat u ze negeert of uit de weg gaat
- Hyperkritisch worden, op een onlogische manier overal fouten zien
- Te dominant worden, de leiding nemen zonder te luisteren naar anderen

Vergeet niet dat personen met een voorkeur voor Extraversie (E) vaak de eigenschappen van hun dominante functie aan anderen tonen, zoals in de linkerkolom hierboven. Personen met een voorkeur voor Introversie (I) gebruiken deze eigenschappen meestal innerlijk, zodat ze soms minder duidelijk zijn voor anderen. Daarom moeten deze personen doorgaans meer hun best doen om deze informatie aan anderen mee te delen.

Vergeet niet dat de inferieure functie typisch tot uiting komt in deze vorm (zie rechterkolom), wanneer u onder grote druk staat, ziek of moe bent. Dit zijn maar enkele van de gewoontelijke vormen van de inferieure functie.

Linkerkolom vrij naar Myers, 1962.